

PLATFORM VOOR BURGERPARTICIPATIE OVER

ENERGIE-

EFFICIËNTIE

Eindverslag raadpleging — Juni 2024

Analyse uitgevoerd en verslag geschreven door Make.org.

Implementatie en moderatie van het platform door Open Source Politics.

MAKE.
ORG

Open
Source
Politics

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting.....	blz. 3
1. Inleiding.....	blz. 4
2. Methode.....	blz. 5
3. Overzicht.....	blz. 6
4. Diepgaande analyse.....	blz. 8
Bewustmaking.....	blz. 8
Energierenovatie.....	blz. 12
Verkeer en zachte mobiliteit.....	blz. 14
Hernieuwbare energie.....	blz. 16
Ondersteuning en subsidies.....	blz. 18
Groene energie creëren en opslaan.....	blz. 20
Solidariteit.....	blz. 20
Verwarming.....	blz. 21
Verlichting.....	blz. 22
Groene en respectvolle ruimten.....	blz. 23
5. Conclusie.....	blz. 25

SAMENVATTING

In een poging om de burgerparticipatie over Europese aangelegenheden te verbeteren, heeft de Europese Commissie een onderwerp op het platform voor burgerparticipatie geactiveerd, gericht op energie-efficiëntie. Dit platform, dat beschikbaar is in alle officiële EU-talen, heeft van 15 februari 2024 tot en met 31 mei 2024 een onlinediscussie mogelijk gemaakt, waarbij parallel daaraan een aanvullend burgerpanel bijeenkwam.

Het onderhavige verslag bevat een overzicht van de belangrijkste bevindingen van de onlinediscussie, gegroepeerd in 10 dimensies en 25 onderwerpen. Relevante resultaten zijn onder andere het belang van bewustmaking, vereenvoudiging van procedures voor energierenovatie, bevordering van duurzaam vervoer, en meer steun voor hernieuwbare energie. Burgers benadrukten het belang van collectieve actie, educatie-initiatieven en vereenvoudigde bureaucratische processen om de energie-efficiëntie te verbeteren.

1. INLEIDING

Om meer burgerparticipatie op Europees niveau mogelijk te maken, heeft de Europese Commissie nieuwe vormen van betrokkenheid voor EU-burgers mogelijk gemaakt. Met betrekking tot het **onderwerp energie-efficiëntie** werd het platform voor burgerparticipatie geactiveerd om een overeenkomstige onlinediscussie mogelijk te maken. De discussie was beschikbaar in alle officiële EU-talen en liep van 15 februari 2024 tot en met 31 mei 2024. Parallel aan de digitale discussies werd een **burgerpanel** gehouden dat zich ook boog over energie-efficiëntie. De onlineresultaten werden tijdens de tweede en de (laatste) derde sessie aan het panel gepresenteerd om de methoden voor online- en offlinedeelname met elkaar te verbinden.

Zoals hieronder beschreven, zijn in het kader van het overlegplatform voor burgerdiscussie over energie-efficiëntie **273 bijdragen van burgers** verzameld, aangevuld met **140 opmerkingen** en **230 steunbetuigingen**. Dankzij deze digitale participatieruimte konden **bijna 300 burgers** bijdragen aan het algehele proces en zo rechtstreeks het Europese besluitvormingsproces verrijken.

In dit verslag wordt de definitieve analyse gemaakt van alle bijdragen die per **dimensie** zijn verzameld en geanalyseerd volgens de meest voorkomende **burgeronderwerpen** op basis van de bijdragen.

Globaal kwam uit deze raadpleging naar voren dat de debatten voornamelijk gingen over **vijf belangrijke dimensies**, waarbij vele bijdragen bijeen werden gebracht: 1) bewustmaking (van burgers en instellingen), 2) energierenovatie, 3) duurzame en nieuwe vormen van mobiliteit, 4) hernieuwbare energie en 5) steun en subsidies als hefboom voor een meer verantwoord verbruik.

In dit verslag wordt eerst de analysemethode beschreven voordat een overzicht van de ontwikkelingen op het platform wordt gegeven. Dit overzicht is onderverdeeld in aantallen deelnemers en een breed overzicht van de inhoud. In het verslag wordt vervolgens een gedetailleerde analyse van elke dimensie gegeven waarbij elk burgeronderwerp wordt besproken, met inbegrip van illustratieve citaten van het platform voor burgerparticipatie. Ter afsluiting bevat het laatste hoofdstuk een samenvatting van de inhoud en een korte bespreking.

2. METHODE

Om de inhoud van de discussie op het platform voor burgerparticipatie met betrekking tot energie-efficiëntie te identificeren, werd een driestappenmethode toegepast. Met deze methode kunnen de bijdragen van burgers over verschillende onderwerpen nauwkeurig worden onderzocht. Bovendien maakt zij het mogelijk om ideeën op redelijke wijze te bundelen en te groeperen om de hoofdlijnen van de discussie in kaart te brengen. Dit zorgt voor het juiste evenwicht tussen het bundelen van vergelijkbare bijdragen en het toestaan van een hoge mate van gedetailleerdheid.

STAP 1. KWANTITATIEVE ANALYSE van de bijdragen en opmerkingen: de primaire dimensies van het debat werden geïdentificeerd. Daarvoor heeft het analyseteam een thematische aanpak gehanteerd: elke bijdrage labelen met de respectieve thema's. Dit maakte prioritering onder de door de burgers voorgestelde ideeën mogelijk.

STAP 2. ANALYSE VAN BIJDRAGEN in de dimensies: een handmatig uitgevoerde kwalitatieve analyse. Dit omvatte een thematische indeling die leidde tot de vorming van "burgeronderwerpen", op basis van hoe vaak zij voorkwamen binnen de dimensie.

STAP 3. OPMERKINGEN EN STEUNBETUIGINGEN worden in aanmerking genomen: er werd een analyse gemaakt van elke bijdrage en opmerking (wanneer zij gepast werden geacht), met de nadruk op enkele bijdragen die relevant waren om het onderwerp te illustreren.

VERKLARENDE WOORDENLIJST

- **Bijdragen** zijn op zichzelf staande items die door een deelnemer op het platform worden gedeeld.
- **Opmerkingen** zijn schriftelijke reacties van de deelnemers op een eerste bijdrage. Opmerkingen zijn de start van het debat, met het oorspronkelijke onderwerp als vertrekpunt, en stellen deelnemers in staat om met elkaar te communiceren.
- **Steunbetuigingen** zijn de stemmen van deelnemers die een specifieke bijdrage willen steunen. Sommige bijdragen worden niet gesteund.
- **Dimensies** zijn een kop waaronder de achterliggende gedachten van een groot aantal bijdragen zijn samengevoegd.
- **Burgeronderwerpen** zijn subcategorieën van een dimensie, samengesteld uit een of meer bijdragen.

3. OVERZICHT

AANTALLEN

Totale deelname, van 15 februari 2024 tot 31 mei 2024

- **17 612** paginaweergaven
- **264** deelnemers
- **273** bijdragen
- **140** opmerkingen
- **230** steunbetuigingen

Sinds het tussentijds verslag is opgesteld (met ingang van 9 april 2024), heeft het platform een aanzienlijk hoger deelnameniveau geregistreerd, **met 184 nieuwe bijdragen en 22 nieuwe opmerkingen**. De analyse is ook verrijkt met nieuwe inzichten: er is een nieuwe dimensie, *Hernieuwbare energie*, aan het licht gekomen en geanalyseerd aan de hand van drie gerelateerde burgeronderwerpen, terwijl de dimensies *Bewustzijn* en *Verkeer en Mobiliteit* elk met één nieuw burgeronderwerp zijn verrijkt. **In totaal werden één nieuwe dimensie en vijf nieuwe burgeronderwerpen toegevoegd.**

ALLE DIMENSIES EN BURGERONDERWERPEN IN ÉÉN OOGOPSLAG

De onderstaande tabel toont alle geïdentificeerde dimensies en burgeronderwerpen in één overzicht. In het volgende hoofdstuk (4. *Diepgaande analyse*), worden alle onderwerpen uitvoeriger onderzocht.

De tabel toont ook de som van de bijdragen (Σ) die onder elke overeenkomstige dimensie vallen. Het totale aantal bijdragen per dimensie (382) is groter dan het totale aantal bijdragen (273) omdat de inhoud van individuele bijdragen op meerdere dimensies tegelijk betrekking kan hebben.

DIMENSIES	Σ	BURGERONDERWERPEN
1. BEWUSTMAKING	69	1.1 Bewustwording bevorderen om beter verbruik aan te moedigen
		1.2 Bijeenkomsten en uitwisselingen op alle niveaus organiseren
		1.3 Burgers van jongs af aan educatie bieden
		1.4 Gedragsverandering bij de burgers aanmoedigen
		1.5 De burgers over de beschikbare opties informeren
		1.6 De burgers betrekken
2. ENERGIERENOVATIE	68	2.1 Collectieve actie ondernemen
		2.2 Procedures vereenvoudigen
		2.3 Energie-inefficiënte gebouwen aanpakken
3. VERKEER EN MOBILITEIT	61	3.1 Duurzaam vervoer promoten
		3.2 Elektrisch vervoer ondersteunen
		3.3 Sterk vervuilende vervoermiddelen vervangen
4. HERNIEUWBARE ENERGIE	58	4.1 Groenere energie gebruiken
		4.2 Middelen vrijmaken om hernieuwbare energie te bevorderen
		4.3 Afval hergebruiken
5. STEUN EN SUBSIDIES	53	5.1 Subsidies implementeren en strenge normen handhaven
		5.2 Belastingen om een meer verantwoord verbruik te bevorderen
		5.3 Investeren om ander energieverbruik aan te moedigen
6. CREATIE EN OPSLAG	28	6.1 Het gebruik en de opslag van groene energie verbeteren
7. SOLIDARITEIT	19	7.1 Solidariteit tonen als crisisrespons
8. VERWARMING	11	8.1 Verwarmingssystemen efficiënter gebruiken
		8.2 Oplossingen voor stadsverwarming uitvoeren
9. VERLICHTING	10	9.1 Verlichtingsgewoonten veranderen
10. GROENE RUIMTEN	5	10.1 Het landschap respecteren

4. DIEPGAANDE ANALYSE

Hieronder worden de verschillende dimensies in uitvoeriger onderzocht. Daartoe wordt elk burgeronderwerp specifiek geanalyseerd, waarbij verschillende aspecten van de bijdragen worden samengebracht.

DIMENSIE 1: BEWUSTMAKING

Burgeronderwerp 1.1: bewustwording bevorderen om beter verbruik aan te moedigen

ANALYSE van het onderwerp

Het doel is om informatie te verstrekken zodat burgers zich bewuster worden van hun verbruik, terwijl slechte verbruiksgewoonten aan de kaak worden gesteld. De ideeën omvatten ook het aanmoedigen van burgers om dagelijks nieuwe gewoonten aan te leren door hen te waarschuwen over hun verbruik (bv. door modules op stopcontacten te plaatsen die aangeven hoeveel energie zij verbruiken). Ook wordt voorgesteld om slechte verbruiksgewoonten aan de kaak te stellen, om te voorkomen dat zij genormaliseerd worden (bv. door te wijzen op openstaande deuren van winkels in de winter als de verwarming aanstaat, het 's nachts aan laten staan van uithangborden van winkels, en het kopen van snelle-modemerken).

BIJDAGEN in de spotlights

Sonja, 6 steunbetuigingen

“Integreer energieverbruiksmeters in stopcontacten/lichtschakelaars, zodat het stroomverbruik wordt doorgestuurd naar een app die idealiter direct de kosten van het verbruik bepaalt, net als in elektrische auto's.”

Adela, 0 steunbetuigingen

“Ik wil dat ze zich richten op de duurzaamheid van kleding. Het komt ook door het klimaat en de totale productie van snelle mode wereldwijd.”

Burgeronderwerp 1.2: bijeenkomsten en uitwisselingen op alle niveaus organiseren

ANALYSE van het onderwerp

De ideeën die op het platform worden gedeeld, gaan onder andere over het organiseren van bijeenkomsten, gesprekken en discussies op Europees, nationaal en lokaal niveau om te praten over kwesties met betrekking tot energie-efficiëntie. Op die manier zouden mensen worden gewezen op ecologische kwesties, de risico's van een hoog energieverbruik en mogelijke oplossingen. Dit zou gedaan kunnen worden door gebruik te maken van de kracht van sociale media.

BIJDRAGEN in de spotlights

Mikas, 1 steunbetuiging

“Een EU-brede discussie is van cruciaal belang voor dit onderwerp, aangezien er op dit moment een oorlog gaande is in Europa.”

Isabelle, 1 steunbetuiging

“Begin van deze dag met de sessie over energie-efficiëntie. Veel informatie, uitwisselingen, delen tussen de landen van Europa, deskundigen en ons, de Europese burgers. Wat een kans dat we deze mogelijkheid hebben, om allemaal samen ons geweten en onze moraal te ontwikkelen.”

Burgeronderwerp 1.3: de burgers van jongs af aan educatie bieden

ANALYSE van het onderwerp

Burgers stellen voor om actie te ondernemen op scholen om het bewustzijn onder jongere generaties te vergroten, bijvoorbeeld door middel van praktische workshops. Op hun beurt zouden zij boodschappen over energie-efficiëntie doorgeven (bv. via sociale activiteiten, onderwijsprogramma's, het informeren van ouders).

BIJDRAGEN in de spotlights

Gerald, 4 steunbetuigingen

“Door ons te richten op de educatie van de jongere generaties over energie-efficiëntie leggen we de basis voor een duurzamere toekomst. Investeren in de educatie van jongere generaties (via sociale activiteiten,

onderwijsprogramma's, versterking van de positie van ouders enz.) is niet louter een optie; het is noodzakelijk om een duurzame toekomst op te bouwen."

Joanna, 0 steunbetuigingen

"Op scholen moet er meer aandacht komen voor deze onderwerpen door middel van praktijkprojecten met een tastbaar effect waarbij de hele gemeenschap is betrokken."

Burgeronderwerp 1.4: gedragsverandering bij de burgers aanmoedigen

ANALYSE van het onderwerp

Sommige burgers geven te kennen dat het niet realistisch en niet voldoende is dat mensen minder verbruiken, en dat ze dus moeten leren om hun verbruik te veranderen. Het gezamenlijke doel is om het grote publiek uit te leggen en ervan te overtuigen dat bepaalde diepgewortelde gewoonten niet nodig of essentieel zijn. Het is mogelijk om die gewoonten op te geven (bv. het verminderen van het aantal schermen dat wordt gebruikt voor reclame, het terugschroeven van massa-evenementen met grote menigten en apparatuur; het vervangen van onnodige zakenreizen door videoconferenties; het verminderen van goederenvervoer door meer lokale en seizoensgebonden producten te consumeren; het aanmoedigen van werken op afstand).

BIJDRAGEN in de spotlights

Laurent, 4 steunbetuigingen

"Om minder energie te verbruiken, volstaat het niet om de efficiëntie te verhogen, omdat dat een groter verbruik aanmoedigt, dus moeten we ons minder energie-intensief sociaaleconomisch organiseren, waardoor vermijdbare verplaatsingen worden verminderd."

Emmanuel, 2 steunbetuigingen

"Iets eenvoudigs om het energieverbruik van een overbodige sector te verminderen: alle schermen verwijderen die voor reclame worden gebruikt."

Burgeronderwerp 1.5: de burgers over de beschikbare opties informeren

ANALYSE van het onderwerp

Burgers deelden het idee om elkaar te educatie te bieden en oplossingen en ondersteuning te bieden, zodat ze keuzes met meer respect voor het milieu kunnen maken (bv. recyclen, hun huizen isoleren om minder energie te verbruiken).

BIJDAGEN in de spotlights

Mirko, 7 steunbetuigingen

“Er moeten meer inspanningen worden geleverd om het aantrekkelijker, wenselijker en gemakkelijker te maken om energie-efficiëntie na te streven [...] Voorlichtingscampagnes op tv, sociale media en via evenementen zijn nodig.”

Maripaze, 1 steunbetuiging

“Door voorwerpen een tweede leven te geven, hoeven er minder nieuwe producten te worden geproduceerd. De hoeveelheid gebruikte natuurlijke hulpbronnen, de ecologische voetafdruk en het energieverbruik tijdens de productie worden daardoor verminderd.”

Burgeronderwerp 1.6: de burgers betrekken

ANALYSE van het onderwerp

Burgers deelden het idee om mensen educatie te bieden en ze mogelijke oplossingen en ondersteuning te bieden, zodat ze keuzes met meer respect voor het milieu kunnen maken (bv. recyclen, hun huizen isoleren om minder energie te verbruiken).

BIJDAGEN in de spotlights

Жаклин, 0 steunbetuigingen

“Dit is bedoeld om beter op de hoogte te zijn van het energiebeleid en hoe we te werk moeten gaan in geval van een energiecrisis zoals we die nu hebben. Het is goed om degenen die rechtstreeks door de energiecrisis worden getroffen erbij te betrekken.”

Атанас, 1 steunbetuiging

“Hoe de EU gemeenten moet stimuleren om jongeren lokaal bij de dagelijkse gang van zaken van gemeenten te betrekken.”

DIMENSIE 2: ENERGIERENOVATIE

Burgeronderwerp 2.1: collectieve actie ondernemen

ANALYSE van het onderwerp

Burgers delen dat overheden, bedrijven en particulieren moeten samenwerken om maatregelen voor energierenovatie op doeltreffende wijze uit te voeren. De overheid moet de mensen de nodige informatie geven om hen in staat te stellen beter en duurzamer te consumeren. Toch wordt ook gedeeld dat individuele burgers zelf duurzaam te werk moeten gaan en hun omgeving moeten aanmoedigen om gewoonten te veranderen (bv. door hun huizen te renoveren en met burens te praten om hen aan te moedigen hetzelfde te doen).

BIJDRAGEN in de spotlights

Matej, 5 steunbetuigingen

“Overheden, bedrijven en individuen moeten samenwerken om maatregelen uit te voeren.”

Anthony, 7 steunbetuigingen

“Energie-efficiëntie is deels een kwestie van actie ondernemen door de gemeenschap en door iedereen samen, dus maatregelen om efficiëntie en renovatie te bevorderen, moeten gemeenschappen stimuleren zodat mensen kunnen samenwerken en anderen in hun buurt kunnen overtuigen.”

Burgeronderwerp 2.2: vereenvoudiging van de procedures

ANALYSE van het onderwerp

De overheid moet het proces van energierenovatie minder bureaucratisch en toegankelijker maken (bv. voor de installatie van zonnepanelen). Zij moet burgers ook informeren over de mogelijkheden die zij hebben, zodat zij de nodige procedures in gang kunnen zetten. Zij moet vooral de nadruk leggen op het “witcertificaat”, een stimuleringsregeling om mensen aan te moedigen actie te ondernemen en hun energieverbruik te verminderen.

BIJDRAGEN in de spotlights

Danielle, 3 steunbetuigingen

“Het goedkeurings- en vergunningsproces voor de installatie van fotovoltaïsche systemen vereenvoudigen en versnellen. Dit kan worden bereikt door de regelgeving te vereenvoudigen en de bureaucratie rond aanvragen van bouwvergunningen te verminderen.”

Agnieszka, 1 steunbetuiging

“Op het niveau van de EU-instellingen moet er een wetgevende oplossing komen die een snelle en vereenvoudigde manier mogelijk maakt om programma's te starten waarmee energie-efficiëntie wordt ondersteund voor verschillende categorieën van inkomensafhankelijke huisvesting, zodat lokale overheden, ongeacht hun prioriteiten, dergelijke acties in elke plaats kunnen starten.”

Burgeronderwerp 2.3: energie-inefficiënte gebouwen aanpakken

ANALYSE van het onderwerp

Burgers deelden de noodzaak om het aantal energie-efficiënte gebouwen te vergroten. Bovendien moet energie efficiënter worden opgeslagen. Er moeten de nodige maatregelen worden genomen, zoals het renoveren van bestaande gebouwen (privéwoningen, openbare gebouwen) om ze minder energie-intensief te maken (bv. door ze opnieuw te isoleren), het beter isoleren van nieuwe gebouwen zodat ze minder energie nodig hebben en het gebruiken van meer oppervlakken om energie te produceren (bv. lege daken van parkeerplaatsen voor zonnepanelen).

BIJDRAGEN in de spotlights

Etienne, 3 steunbetuigingen

“Juist gebruik van stedelijke gebieden — veel parkeerplaatsen, daken van openbare gebouwen enz. Deze gebieden zouden kunnen worden gebruikt om deze nulenergiegebouwen van energie te voorzien (Disneyland Parijs als voorbeeld).”

Alberto, 1 steunbetuiging

“We zien hoe het stelsel van witcertificaten, dat onlangs in ons land is ingevoerd (maar in andere landen zoals Frankrijk en Italië al wordt uitgevoerd), van doorslaggevend belang zal zijn om energie-efficiëntie te bevorderen. Efficiëntie en duurzame ontwikkeling in alle sectoren (industrie, diensten,

woningen en vervoer).”

DIMENSIE 3: VERKEER EN ZACHTE MOBILITEIT

Burgeronderwerp 3.1: duurzaam vervoer promoten

ANALYSE van het onderwerp

Burgers deelden de noodzaak om mensen aan te moedigen milieuvriendelijkere vormen van vervoer te gebruiken door efficiënte alternatieven aan te bieden: door de prijs van het openbaar vervoer te verlagen (bv. door het jaarabonnement voor het openbaar vervoer in grote steden goedkoper te maken, of door een treinreis goedkoper te maken dan een vliegreis), maar ook door mensen aan te moedigen meer niet-vervuilende vormen van vervoer te gebruiken, zoals de fiets (door nog meer fietspaden aan te leggen, vooral in grote steden).

BIJDRAGEN in de spotlights

João, 3 steunbetuigingen

“Kies voor duurzamere vormen van vervoer, gebruik het openbaar vervoer (vereist lagere en kosteneffectieve prijzen voor de burger) of elektrische auto's (voordelige terugnamecampagnes).”

Marilina, 2 steunbetuigingen

“Openbaar vervoer zou veel belangrijker moeten worden, omdat het helpt de energiecrisis te bestrijden, het verkeer te verminderen en andere grote problemen die overal ter wereld voorkomen, aan te pakken.”

Burgeronderwerp 3.2: elektrisch vervoer ondersteunen

ANALYSE van het onderwerp

De deelnemers geven te kennen dat het noodzakelijk is om de elektrische vervoerssector te ontwikkelen: zowel door de uitbreiding van elektrisch openbaar vervoer in steden aan te moedigen om de uitstoot te verminderen (bv. door de installatie van trolleybussen in steden te bevorderen), maar ook door mensen aan te moedigen om elektrische auto's te kopen, door te investeren in bedrijven die elektrische auto's produceren, door subsidies te verstrekken en door laadstations op grote schaal beschikbaar te maken.

BIJDRAGEN in de spotlights

Jose, 1 steunbetuiging

“Ik denk dat het openbaar vervoer in steden volledig elektrisch zou moeten zijn, omdat daarmee geen lange afstanden worden afgelegd en het dus geen probleem zou mogen zijn om een plek te vinden om ze op te laden.”

Franziska, 0 steunbetuigingen

“Om het toegenomen gebruik van elektrische auto's in zowel grote als kleinere steden aan te moedigen, moet de laadinfrastructuur daarvoor worden uitgebreid en verbeterd.”

Burgeronderwerp 3.3: sterk vervuilende vervoermiddelen vervangen

ANALYSE van het onderwerp

Om mensen aan te moedigen milieuvriendelijkere transportmiddelen te gebruiken, deelden de burgers de noodzaak om het grote publiek beter aan te moedigen. Dit kan worden gedaan door het belasten en vervangen van sterk vervuilende transportmiddelen (bv. het vervangen van oude, vervuilende treinen door elektrische treinen), maar ook door het invoeren van specifieke beperkingen om mensen te ontmoedigen bepaalde transportmiddelen te gebruiken (bv. het invoeren van grenswaarden voor SUV's in stedelijke gebieden).

BIJDRAGEN in de spotlights

Juliette, 1 steunbetuiging

“Alles wordt in het werk gesteld om het gebruik van auto's op fossiele brandstoffen te verminderen en elektrische auto's te promoten. Van openbaar vervoer een levensvatbaarder en goedkoper alternatief maken, heeft een grotere impact op het verminderen van de energievoetafdruk van steden en landen.”

Victor, 26 steunbetuigingen

“Het gewicht en de omvang van een voertuig zijn rechtstreeks van invloed op het brandstofverbruik en dragen bij aan de uitputting van fossiele brandstoffen en milieuvervuiling. SUV's, die bekend staan om hun grote afmetingen, verbruiken niet alleen meer brandstof, wat leidt tot een grotere impact op de klimaatverandering, maar zorgen ook voor meer files en parkeerproblemen in dichtbevolkte stedelijke gebieden. Hierbij wordt

voorgesteld om te overwegen om SUV's zwaarder te belasten of om beperkingen op het gebruik ervan in stedelijke gebieden te onderzoeken.”

DIMENSIE 4: HERNIEUWBARE ENERGIE

Burgeronderwerp 4.1: groenere energie gebruiken

ANALYSE van het onderwerp

Voor burgers lijkt het van essentieel belang om verschillende vormen van energie te bevorderen die meer rekening houden met het milieu. Dit geldt zowel voor openbare plaatsen als voor privéwoningen: zonne-energie (door zo snel mogelijk zonnepanelen te installeren, bijvoorbeeld op de daken van huizen), hydraulische energie (door energiecentrales te ontwikkelen om CO₂-neutrale waterkracht te produceren), windenergie (door windturbines te vervaardigen en te installeren) en tot slot door meer kerncentrales te bouwen. Tot slot werd gedeeld dat we een systeem voor de herverdeling van energie zouden moeten opzetten om verliezen te voorkomen, en ervoor te zorgen dat degenen die geen toegang hebben tot deze energiebronnen toch schone energie kunnen gebruiken.

BIJDAGEN in de spotlights

Hans-Werner, 0 steunbetuigingen

“Energie is aanwezig en kan hooguit worden getransformeerd. 2. Zonne-energie en kernenergie zijn primaire energie. De natuur en de mens maken er secundaire energie van. Kerncentrales mogen niet worden uitgeschakeld, de veilige energie moet worden gewaarborgd.”

Ben, 0 steunbetuigingen

“We moeten af van niet-hernieuwbare energie en overgaan op schone en groene energie zoals windmolens en zonnepanelen. Kernenergie en koolstofarme energie zijn niet schoon genoeg om als een goede langetermijninvestering te kunnen worden beschouwd.”

Burgeronderwerp 4.2: middelen vrijmaken om hernieuwbare energie te bevorderen

ANALYSE van het onderwerp

Voor burgers is het van essentieel belang om speciale financiering op te zetten voor de ontwikkeling van hernieuwbare energie, met name in plattelandsgebieden. Er werd gezegd dat groene energie de toekomst vormt. Het wordt van vitaal belang geacht dat alle burgers, ongeacht hun middelen, daar toegang toe hebben.

BIJDAGEN in de spotlights

Andre, 0 steunbetuigingen

“In kleinere dorpen en steden op het platteland kunnen we weinig hernieuwbare energie gebruiken door een gebrek aan kapitaal en ontwikkeling.”

Roberts, 1 steunbetuiging

“Geen financiering voor duurzame elektriciteitswinning. Het ontbreekt aan een systeem waarbij je rechtstreeks geld van de EU kunt krijgen en niet via lokale overheden, die absurde eisen stellen.”

Burgeronderwerp 4.3: afval hergebruiken

ANALYSE van het onderwerp

De deelnemers benadrukken dat het belangrijk is om een alomvattend afvalbeheersysteem op te zetten om het aantal stortplaatsen te verminderen. Vervolgens kan energie worden teruggewonnen uit afval, bijvoorbeeld door biogas te produceren uit voedselafval.

BIJDAGEN in de spotlights

Laura, 1 steunbetuiging

“We moeten ons richten op de energiebron, de voorkeur geven aan hernieuwbare energie en proberen afval tot een minimum te beperken.”

Zeynep, 0 steunbetuigingen

“Om het aantal stortplaatsen in de EU te verminderen, stel ik voor om een alomvattend afvalbeheersysteem in te voeren dat gericht is op recycling en compostering. Dit systeem zou stimulansen voor bedrijven en huishoudens omvatten om de afvalproductie te verminderen, alsook strenge regels voor het

storten van afval. Daarnaast zou investeren in innovatieve technologieën voor de omzetting van afval in energie de hoeveelheid afval die op stortplaatsen terechtkomt, verder kunnen minimaliseren.”

DIMENSIE 5: ONDERSTEUNING EN SUBSIDIES

Burgeronderwerp 5.1: subsidies implementeren en strenge normen handhaven

ANALYSE van het onderwerp

Burgers zeggen dat de overheid normen en verplichtingen moet invoeren om mensen aan te moedigen op een meer respectvolle manier te bouwen (bv. normen om de renovatie van oude gebouwen aan te moedigen of om de bouw van nieuwe gebouwen te reguleren).

BIJDAGEN in de spotlights

Matej, 4 steunbetuigingen

“Verstrek subsidies voor de aankoop en isolatie van een oudere gezinswoning, hernieuwbare energiebronnen voor uitgebreide renovatie van huizen, efficiënter gebruik van energie.”

Monica, 4 steunbetuigingen

“Regeringen kunnen vóór 2030 ook strikte stedenbouwkundige en bouwkundige regels invoeren die ervoor zorgen dat nieuwe bouwwerken of renovaties van oude gebouwen aan bepaalde normen inzake energie-efficiëntie voldoen. Dit kunnen aspecten zijn zoals de juiste isolatie, energie-efficiënte ramen, verlichtings- en verwarmingssystemen. Daarnaast kan de verplichte invoering van slimme systemen in nieuwbouw worden uitgevoerd en kunnen groene gebouwen profiteren van lagere tarieven.”

Burgeronderwerp 5.2: een verantwoordelijker verbruik stimuleren

ANALYSE van het onderwerp

Burgers vragen om de invoering van een bonus-malussysteem om efficiënter verbruik aan te moedigen en overmatig energieverbruik te ontmoedigen. Dit

kan met name worden gedaan door sommige producten zwaarder te belasten dan andere (bijvoorbeeld ingevoerde goederen of het gebruik van oude, vervuilende auto's).

BIJDRAGEN in de spotlights

Arancha, 1 steunbetuiging

“Aangezien we ons allemaal inzetten voor duurzaamheid en het verkleinen van onze koolstofvoetafdruk, vraag ik me af hoe burgers in staat zullen zijn om hun vervuilende voertuigen te vervangen als dat heel duur is en de hulp schaars?”

Fabio, 2 steunbetuigingen

“Een groente- en fruitteler die dezelfde energie gebruikt als een producent van alcoholische dranken of sigaretten, moet minder betalen, omdat zijn product nuttiger is voor de maatschappij of anders omdat producten als sigaretten en alcohol schadelijk zijn.”

Burgeronderwerp 5.3: investeren om ander energieverbruik aan te moedigen

ANALYSE van het onderwerp

Burgers benadrukken het feit dat de overheid mensen moet aanmoedigen om anders te consumeren door te investeren in ecologische initiatieven (bv. door superladers te installeren in nieuwe collectieve en individuele gebouwen om mensen aan te moedigen elektrische auto's te kopen).

BIJDRAGEN in de spotlights

Claude, 5 steunbetuigingen

“Het zou nu relevant zijn om laadstations te installeren in nieuwe individuele of collectieve vastgoedconstructies. De terminals zouden door de overheid gedekt of gesubsidieerd kunnen worden.”

Jose, 1 steunbetuiging

“Tegenwoordig is het kopen van een elektrische auto een valstrik. De meesten van ons hebben geen plek om op te laden. Auto's worden in Spanje op de openbare weg geparkeerd en daardoor is 's nachts laden onmogelijk. De

actieradius van deze voertuigen laat veel te wensen over. Opladen duurt lang en is duur in tijd en tijdens het reizen.”

DIMENSIE 6: GROENE ENERGIE CREËREN EN OPSLAAN

Burgeronderwerp 6.1: het gebruik en de opslag van groene energie verbeteren

ANALYSE van het onderwerp

Burgers deelden het idee om een grotere energie-efficiëntie te bereiken door te leren hoe ze energie kunnen opwekken uit nieuwe bronnen, zoals beweging (bv. door de energie die in sportscholen wordt geproduceerd, terug te winnen) of elektrische auto's (door een module op het dak te plaatsen om zonne-energie om te zetten). Er werd ook gezegd dat we moeten leren hoe we energie beter kunnen opslaan in een gedematerialiseerde vorm (bv. in batterijen), in plaats van dure, energievervlindende infrastructuur te creëren.

BIJDRAGEN in de spotlights

Léo, 2 steunbetuigingen

“Zonnepanelen integreren in voertuigen voor zonnige gebieden om de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen.”

Roelof, 4 steunbetuigingen

“Decentrale opslag zoals waterstof, ammoniak, kinetische energie of batterijen bieden zowel technisch als strategisch een oplossing (verstoring).”

DIMENSIE 7: SOLIDARITEIT

Burgeronderwerp 7.1: solidariteit tonen als crisisrespons

ANALYSE van het onderwerp

Er is een collectief antwoord op de ecologische crisis nodig, zodat ecologische initiatieven niet zijn voorbehouden aan slechts een deel van de bevolking, maar

toegankelijk zijn voor iedereen. De burgers deelden dat de Europese Unie en de overheid de armste en jongste bevolkingsgroepen moeten steunen zodat zij toegang krijgen tot duurdere ecologische initiatieven (bv. subsidies om de installatie van zonnepanelen en de aankoop van elektrische auto's aan te moedigen en de elektriciteitsrekening van studenten te verlagen door de tarieven aan te passen aan die van gewone huishoudens).

BIJDRAGEN in de spotlights

Effie, 1 steunbetuiging

“Veel (de armste) burgers hebben alle besparingsmaatregelen die ze zich kunnen veroorloven al uitgeput. De EU moet zich richten op zelfopwekking voor arme en middelgrote huishoudens. Strikte richtsnoeren invoeren voor lidstaten om prioriteit te geven aan zelfproductie in huishoudens.”

Anthony, 7 steunbetuigingen

“Energie-efficiëntie is deels een kwestie van actie ondernemen door de gemeenschap en door iedereen samen, dus maatregelen om efficiëntie en renovatie te bevorderen moeten gemeenschappen stimuleren zodat mensen kunnen samenwerken en anderen in hun buurt kunnen overtuigen.”

DIMENSIE 8: VERWARMING

Burgeronderwerp 8.1: verwarmingssystemen efficiënter gebruiken

ANALYSE van het onderwerp

Volgens de deelnemers is het belangrijk om vaste regels beter toe te passen en aanbevelingen te doen over verwarming. Dit zou inefficiënt gebruik van verwarmingssystemen met overconsumptie tot gevolg voorkomen (er bestaan bijvoorbeeld al talloze wetten, normen en aanbevelingen met betrekking tot het gebruik van verwarmingssystemen, die helpen om te grote apparaten, slecht onderhoud of slechte controle van systemen te voorkomen). Bovendien lijkt het noodzakelijk te zijn om energiezuinige verwarmingssystemen te vernieuwen (bv. aerothermie, geothermie, biomassa).

BIJDRAGEN in de spotlights

Alin, 3 steunbetuigingen

“De ervaring leert dat veel verwarmings- en airconditioningssystemen slecht worden gebruikt door overdimensionering, gebrekkig onderhoud of besturing. Meestal wordt 10 tot 15 % van de energiebesparing bereikt zonder investering, ongeacht de verbruikte energie. Hoewel er vele instrumenten (wetgeving, normen, richtsnoeren, aanbevelingen, advies, ...) bestaan, worden zij niet systematisch toegepast. Laten we deze regels correct toepassen.”

Ana Maria, 4 steunbetuigingen

“Apparaten met een zuinigere energieklassse. Op hernieuwbare energie gebaseerde verwarmingssystemen: aërothermie, geothermie, biomassa.”

Burgeronderwerp 8.2: oplossingen voor stadsverwarming implementeren

ANALYSE van het onderwerp

De deelnemers geven te kennen dat het belangrijk is om de energiekosten en -uitgaven te verlagen door, waar mogelijk, een stadsverwarmingssysteem op te zetten. Hiermee zou een wijk, een stad of een groter gebied verwarmd kunnen worden (bv. door ondergrondse leidingen te gebruiken voor duurzame verwarming en koeling of door boilers te vervangen door zuinige warmtepompen).

BIJDRAGEN in de spotlights

Federico, 9 steunbetuigingen

“Waar mogelijk oplossingen voor stadsverwarming uitvoeren.”

Ingrid, 0 steunbetuigingen

“Afstappen van fossiele brandstoffen betekent dus eerst overstappen op warmtepompen, met grotere radiatoren om de aanvoertemperatuur te verlagen en de afstelling van het systeem te verbeteren. 15 000 kWh aardgas kan op die manier op betaalbare wijze worden omgezet in 3 200 kWh elektriciteit.”

DIMENSIE 9: VERLICHTING

Burgeronderwerp 9.1: verlichtingsgewoonten veranderen

ANALYSE van het onderwerp

De deelnemers deelden het idee om de energie-efficiëntie en verlichting in openbare gebouwen en huizen te verbeteren. Dit zou gedaan kunnen worden door de manier waarop lampen en verlichtingssystemen worden opgesteld en gebruikt te veranderen (bv. door het gebruik van energiezuinige led's of natuurlijke lichtkoepels te veralgemenen). Andere voorbeelden die werden genoemd, zijn stoppen met het gebruik van gloeilampen en het 's nachts uitdoen van lichten op openbare plaatsen om elektriciteit te besparen).

BIJDRAGEN in de spotlights

Ana Maria, 4 steunbetuigingen

“Huizen moeten de energie-efficiëntie en verlichting verbeteren: met led-lampen of natuurlijke lichtkoepels.”

Haoyue, 0 steunbetuigingen

“Nu merk ik dat veel lampen op openbare plaatsen niet uit worden gezet. Ik verzoek iedereen met klem om 's nachts het licht uit te doen om elektriciteit te besparen.”

DIMENSIE 10: GROENE EN RESPECTVOLLE RUIMTEN

Burgeronderwerp 10.1: het landschap respecteren

1. Het landschap respecteren

ANALYSE van het onderwerp

De deelnemers delen dat het noodzakelijk is om groene energie te blijven inzetten. Er wordt echter op gewezen dat dit moet gebeuren op een manier die geen impact heeft op landschappen (bv. door de installatie van windturbines te veralgemenen).

BIJDRAGEN in de spotlights

Stefano, 2 steunbetuigingen

“De energietransitie is van vitaal belang voor het aanpakken van de klimaatverandering. Er kan echter geen energietransitie worden opgelegd. De aanwezigheid van wind- of zonneparken in het landschap kan niet worden

opgelegd als burgers en steden niet kenbaar hebben gemaakt achter deze infrastructuur te staan. Het is van essentieel belang om het Verdrag van Aarhus te eerbiedigen, waarbij de Europese landen en de Europese Unie zelf partij zijn.”

Burgeronderwerp 10.2: groene steden

ANALYSE van het onderwerp

Het idee van de burgers is om steden met meer groen te creëren, om de temperaturen te verlagen en zo de opwarming van de aarde tegen te gaan (sommige steden hebben bijvoorbeeld besloten om veel bomen te planten, wat tijdens hittegolven een paar graden scheelde), maar ook om bepaalde plekken te benutten om bomen te planten (bv. ongebruikte daken in steden).

BIJDRAGEN in de spotlights

Federico, 9 steunbetuigingen

“Veel minder beton gebruiken voor straten in steden en op pleinen in plaats daarvan gras en bomen planten om de opwarming van de stad en het gebruik van koelapparaten te verminderen (vooral in de zomer).”

Charline, 0 steunbetuigingen

“Ik wil meer natuur in de stad, om te ademen en om vervuiling op te vangen en ook om te schuilen voor de zon.”

5. CONCLUSIE

Het platform voor burgerparticipatie over energie-efficiëntie was een belangrijke mijlpaal om online **meertalige burgerparticipatie** op Europees niveau mogelijk te maken. Zoals hierboven beschreven, heeft het tijdens de raadplegingsperiode, van 15 februari tot en met 31 mei 2024, het inzicht in de **collectieve visie op het verbeteren van de energie-efficiëntie** in de hele EU aanzienlijk vergroot. Het combineren van de onlinebijdragen met de beraadslagingen van het burgerpanel heeft de dialoog verrijkt en ervoor gezorgd dat verschillende perspectieven in overweging werden genomen bij het vormgeven van de uiteindelijke inzichten.

Uit het participatieproces bleek dat **de deelnemers het sterk met elkaar eens waren over een aantal kerndimensies**: bewustmaking, energierenovatie, verkeer en mobiliteit, hernieuwbare energie, ondersteuning en subsidies, de creatie en opslag van groene energie, solidariteit, verwarming, verlichting en groene ruimten. Burgers benadrukten de behoefte aan **praktische, door de gemeenschap gestuurde oplossingen**, naast **systemische veranderingen**. Belangrijke thema's die naar voren kwamen, waren onder andere de noodzaak van vereenvoudigde procedures voor energierenovatie, meer overheidsinvesteringen in hernieuwbare energie en de uitbreiding van de infrastructuur voor elektrisch vervoer.

Samengevat heeft deze raadpleging niet alleen een breed scala aan ideeën en suggesties van Europese burgers opgeleverd, maar ook **de behoefte aan een gezamenlijke, actiegerichte aanpak van energie-efficiëntie versterkt**. Hoewel de technologische vooruitgang en regelgevende kaders cruciaal zijn voor deelnemers, is het duidelijk dat de betrokkenheid van en meer zeggenschap voor burgers van fundamenteel belang blijven voor het verwezenlijken van langetermijndoelstellingen op het gebied van duurzaamheid.

Het is belangrijk om te benadrukken dat de hierboven besproken resultaten niet als representatief kunnen worden beschouwd. Niettemin zorgen zij enerzijds voor **nieuwe ideeën** en maken zij anderzijds **in grote lijnen duidelijk waar de prioriteiten van de burgers liggen**. Nu Europa vooruitgang boekt op het gebied van energie-efficiëntie, kunnen deze inzichten een belangrijke rol spelen bij het vormgeven van beleid dat niet alleen effectief is, maar ook **breed wordt gedragen door het grote publiek**. Dit beleid zou ervoor zorgen dat de overgang naar een energie-efficiënter Europa zowel inclusief als duurzaam verloopt.